

Vergaderjaar 1998–1999

26 206

Emancipatiebeleid 1999

Nr. 7

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 24 maart 1999

Stimuleringsmaatregel Dagindeling

Op 24 maart 1999 treedt de Stimuleringsmaatregel Dagindeling in werking. Deze stimuleringsmaatregel is met name gericht op het stimuleren van experimenten die een bijdrage leveren aan het verbeteren van de balans tussen werk en privéleven van mensen die taken combineren.

Het beschikbare budget, voor de komende vier jaar 60 miljoen gulden, is bedoeld voor experimenten die met behulp van de Subsidieregeling Dagindeling¹ mogelijk gemaakt worden. Daarnaast zal er in het kader van de stimuleringsmaatregel aandacht zijn voor ervaringsuitwisseling, informatievoorziening en het zichtbaar maken van de resultaten voor de samenleving. De subsidieregeling is op 24 maart jl. gepubliceerd in de Staatscourant.

De Stimuleringsmaatregel Dagindeling geeft uitwerking aan de onderstaande passage uit het regeerakkoord.

«Het beter kunnen combineren van taken bij de opvoeding van kinderen en bij de uitoefening van het beroep dient zowel persoonlijke als maatschappelijke belangen. Zo kunnen nu nog verborgen talenten van vrouwen in betaald werk en van mannen in opvoeding beter tot hun recht komen. Ook voor de arbeidsmarkt is dit van belang. Met het oog hierop zullen aanbevelingen van de Commissie Dagindeling door middel van een tijdelijke stimuleringsmaatregel worden uitgewerkt in experimenten, ervaringsuitwisseling en informatievoorziening. Hierbij gaat het ondermeer om het bevorderen van werktijden op maat, verruiming van schoolopeningstijden en bevordering van arbeidspools en ondernemerschap in de persoonlijke dienstverlening. De overheid speelt hierbij een stimulerende rol.»

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

Stuurgroep Dagindeling

Tegelijkertijd met de publicatie van de Stimuleringsmaatregel Dagindeling heb ik op 24 maart jl. de Stuurgroep Dagindeling geïnstalleerd die mij bij de verdere uitwerking ervan terzijde zal staan. De belangrijkste taak van de stuurgroep is het stimuleren van experimenten op verschillende terreinen in de samenleving. Door middel van deze «ambassadeursfunctie» zal de stuurgroep een bijdrage leveren aan het verbreden van het draagvlak voor het concept dagindeling. Mede aan de hand van de uitkomsten van de experimenten zal de stuurgroep mij adviseren over mogelijkheden voor vervolgbeleid.

De stuurgroep bestaat uit extern deskundigen met verschillende achtergronden en staat onder voorzitterschap van mr. E.R. (Richard) Steenborg, tot voor kort werkzaam bij het KBB-concern en voormalig lid van de Commissie Dagindeling. Naast de voorzitter zijn er acht stuurgroepleden benoemd voor een periode van twee jaar met de mogelijkheid van verlenging gedurende de looptijd van de stimuleringsmaatregel.

De stuurgroepleden zijn: ir. M.(Mohamed) El Achkar, consultant Alons & Partners en voorzitter van TANS (Towards A New Start, netwerk Marokkaanse jongeren), M. M. (Mathilde) van de Brink, burgemeester Uitgeest, P.A. (Pia) Dijkstra, presentator NOS-Journaal, G.M.W. (Gerdy) Harteveld, algemeen directeur Roccade Public, drs. J. (James) van Lidth de Jeude, burgemeester Deventer, drs. H.J. (Henk) Pijlman, wethouder Groningen, mr.C. L.Th. (Karin) Veltman, directeur inkoop Hema en dr. P. (Pieter) Winsemius, director Mc Kinsey & Company.

Voorgeschiedenis

In april 1998 rondde de Commissie Dagindeling haar werkzaamheden af. De toenmalige Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid A.P.W. Melkert stelde indertijd deze Commissie in met de opdracht voorstellen te ontwikkelen voor een dagindeling die de samenleving meer ruimte biedt om arbeid en zorg te combineren. Vanaf het begin heeft het werk van de Commissie Dagindeling volop in de belangstelling gestaan.

De veelheid aan activiteiten, het onderzoek en de aanpak van de Commissie Dagindeling hebben ertoe bijgedragen dat het besef is gegroeid dat de dagindeling in Nederland niet alleen een kwestie van individuele verantwoordelijkheid is. Overheid, werkgevers en werknemers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de condities waaronder arbeid en zorg gecombineerd kunnen worden. De dagindeling van onze samenleving is nog niet voldoende ingericht op de wensen en behoeften van het moderne bestaan van taakcombineerders.

Naar schatting hebben ruim twee miljoen Nederlanders, blijkens onderzoek van Research voor Beleid in 1997 problemen met het combineren van werk- en zorgtaken. Het leven van deze taakcombineerders en hun kinderen staat in het teken van organiseren en dagelijks overleg om de drukke dagplanningen rond te krijgen. De individuele tijdsdruk neemt toe. Tijd is voor velen een schaars goed geworden. Het combineren van arbeid en zorg voor kinderen en andere naasten vergt veel organisatie-talent. Bovendien wil een ieder graag ruimte houden voor ontplooiing en ontspanning. De oplossing is niet eenvoudig. Het werken aan een andere dagindeling vraagt om nieuwe vormen van samenwerking; over de grenzen van organisaties en beleidsterreinen heen.

Met de Stimuleringsmaatregel Dagindeling, de installatie van de Stuurgroep Dagindeling en de komst in juni van een gelijknamig Projectbureau zijn, conform het regeerakkoord, belangrijke aanbevelingen van de voormalige Commissie Dagindeling overgenomen. Met die commissie acht het kabinet het van primair belang, dat de in gang gezette ontwikkeling doorgaat en zich verbreedt.

Met de inwerkingtreding van de stimuleringsmaatregel gaat de ontwikkeling ook een nieuwe fase in. Door de uitvoering van experimentele projecten wordt zichtbaar welke de uitdagingen, mogelijkheden en knelpunten zijn op lokaal niveau. Plaatselijk kunnen belanghebbenden actief bijdragen aan de uitvoering van de projecten. Daardoor kan voor beleidsmakers zichtbaar worden welke knelpunten zich kunnen voordoen en – mede door de onderlinge ervaringsuitwisseling – welke oplossingen daarvoor kunnen worden gevonden.

Kernpunten Subsidieregeling Dagindeling

Experimenten

De Subsidieregeling Dagindeling heeft, gelet op het experimentele en innovatieve karakter, ruime kaders. De subsidie is bedoeld voor experimenten die tot doel hebben het combineren van arbeid en zorg te vergemakkelijken. Het streven is dat de regeling op diverse terreinen tot een breed scala aan «good practises» zal leiden, waarbij zoveel mogelijk creativiteit in de samenleving met betrekking tot het onderwerp dagindeling wordt losgemaakt en gemobiliseerd. De experimenten zullen op lokaal- en bedrijfsniveau uitgevoerd worden en zoveel mogelijk een voorbeeldfunctie hebben zodat er een sneeuwbal effect kan ontstaan. De concrete resultaten zullen zo mogelijk hun vertaling krijgen in vervol beleid.

Tijdens de uitvoering zullen de experimenten gevolgd worden. Zowel tussentijds als na vier jaar zal duidelijk moeten worden welk proces de stimuleringsmaatregel in gang heeft gezet en welke resultaten zijn behaald. Hiervoor wordt een monitor ontwikkeld.

- De subsidie kan worden aangevraagd door gemeentelijke en provinciale overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties die actief willen experimenteren met nieuwe plannen voor een betere dagindeling. Projecten die nieuwe vormen van samenwerking vormgeven, over de grenzen van de beleidsterreinen heen, worden van belang geacht.
- Er zijn middelen beschikbaar voor kortlopende en langer lopende experimenten. De maximale looptijd van een subsidie is drie jaar. Per jaar kan 75% van de totale jaarlijkse subsidiabele kosten worden bijgedragen. De totale subsidiabele kosten van een experiment kunnen variëren van minimaal f 30 000 tot maximaal f 500 000 per jaar.
- De toekenning van subsidies gebeurt in beginsel in drie tranches. Deadlines voor indiening van subsidieaanvragen voor de verschillende tranches zijn 1 juli 1999, 1 november 1999 en 1 november 2000.
- In de Subsidieregeling Dagindeling staan vier aandachtsgebieden centraal:
 - Onderwijs, kinderopvang, vrijetijdsvoorzieningen
 - Verkeer, vervoer, communicatie, ruimtelijke ordening
 - Persoonlijke dienstverlening
 - Werk / privé balans in arbeidsorganisaties.

Te denken valt aan oplossingen op het gebied van:

- de samenwerking tussen voorzieningen en de afstemming van werken en openingstijden, bijvoorbeeld de verruiming van schoolopeningstijden en de afstemming van tijden van scholen, kinderopvang, vrijetijdsvoorzieningen, winkels en andere vormen van dienstverlening.
- de bereikbaarheid van deze voorzieningen; fysiek (goede spreiding van locaties), virtueel via elektronische communicatie, via nieuwe vormen van (kleinschalig) vervoer enzovoort, en combinaties hiervan. En via bundeling van voorzieningen op wijkniveau, bijvoorbeeld bij de inrichting van een Vinex-locatie.

- het ontwikkelen van nieuwe vormen van persoonlijke dienstverlening en zorgondernemerschap: flexibele vormen van kinderopvang (bijvoorbeeld aan huis), boodschappenservice, koppeling van verschillende vormen van dienstverlening (bijvoorbeeld in plattelandsgebieden).
- de verandering van de werk-privé balans in arbeidsorganisaties, arbeidstijden op maat (afstemming van werktijden op zorgtaken), het bevorderen van arbeidspools (bijvoorbeeld in het MKB) ter vervanging van werknemers die korter gaan werken of verlof opnemen en bijvoorbeeld experimenten die resultaatgericht in plaats van aanwezigheidsgericht werken stimuleren.
- Als er bij de indieningsdata voor de diverse tranches meer subsidieaanvragen zijn dan de budgettaire kaders toelaten, zal er op basis van een vergelijking beoordeeld worden. Beoordelingscriteria zijn de mate waarin:
 - het experiment bijdraagt aan voorwaarden voor het realiseren van een dagindeling die aansluit bij de behoeften van de taakcombinerder en aan het vergemakkelijken van het combineren van arbeid en zorg.
 - waarborgen zijn opgenomen voor overdraagbaarheid en verspreiding van het projectresultaat;
 - het projectresultaat kan worden ingebed in het reguliere beleid van bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties;
 - het experiment een vernieuwend karakter heeft (originaliteit);
 En daarnaast:
 - de wijze waarop met anderen wordt samengewerkt en de mate van nieuwheid van de samenwerking;
 - de spreiding van projecten over het land, over grote steden, kleine steden en plattelandsgebieden, over grote en kleine bedrijven, en wat de beoogde doelgroepen betreft, over taakcombineerders uit hogere en lagere inkomensgroepen en over taakcombineerders met zorgtaken voor hun kinderen en andere naasten.

Ervaringsuitwisseling en informatievoorziening

Naast experimenten maakt de Stimuleringsmaatregel Dagindeling tevens ervaringsuitwisseling en informatievoorziening mogelijk.

Het streven is de oorspronkelijke aanpak van de voormalige Commissie Dagindeling ook in deze nieuwe fase van het beleid voort te zetten.

Voor de dagelijkse organisatie van de stimuleringsmaatregel wordt er door de Directie Coördinatie Emancipatiebeleid het Projectbureau Dagindeling ingericht. Het projectbureau zal de subsidieregeling uitvoeren en mogelijkheden bieden voor uitwisseling van ervaringen met experimenten. De zogenaamde «good practises» kunnen zo over het voetlicht gebracht worden.

Daarnaast zal het projectbureau de informatievoorziening verzorgen en een vraagbaak zijn voor organisaties met vragen over de subsidieregeling, over nationale en internationale projecten en over instrumenten en methodieken. Daarvoor zal zij gebruik maken van moderne communicatiemiddelen.

Het projectbureau zal nauw samenwerken met organisaties van werkgevers en werknemers en organisaties die actief en deskundig zijn op het terrein van dagindeling. Het streven is het projectbureau op 1 juni a.s. van start te doen gaan.

Versterking ontwikkeling

Dagindeling is bij uitstek een onderwerp waarbij een verbinding met andere beleidsterreinen aan de orde is. Bijvoorbeeld het grotestedenbeleid, lokaal sociaal beleid, opvang voor kinderen en jongeren, beleids-

ontwikkelingen met betrekking tot de brede school en de verruiming van de schoolopeningstijden, plattelandsvernieuwing, beleid ruimtelijke ordening. In samenwerking met betrokken departementen, gemeentelijke en provinciale overheden, VNG, IPO en zo mogelijk anderen zal aansluiting gezocht worden bij deze beleidsterreinen. Ook hier gaat het erom over de grenzen van de beleidsterreinen heen te kijken, waar mogelijk schotten te doorbreken en geldstromen gezamenlijk zo goed mogelijk te benutten.

In het kader van het Actieplan Emancipatietaakstellingen Departementen, dat ik u op korte termijn zal doen toekomen, is een aantal taakstellingen geformuleerd op het terrein van dagindeling. Waar mogelijk zal een verbinding gelegd worden met het werk dat verricht wordt in het kader van de stimuleringsmaatregel.

Over de voortgang van de werkzaamheden in het kader van de Stimuleringsmaatregel Dagindeling zal ik uw Kamer regelmatig informeren. De eerste resultaten ervan zal ik u in de eerstvolgende begrotingsbrief emancipatie berichten.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. E. Verstand-Bogaert